

25 FANTASTISKE
INDUSTRIER

PÅ TUR TIL

08 HJEDDING ANDELSMEJERI MEJERIMUSEET

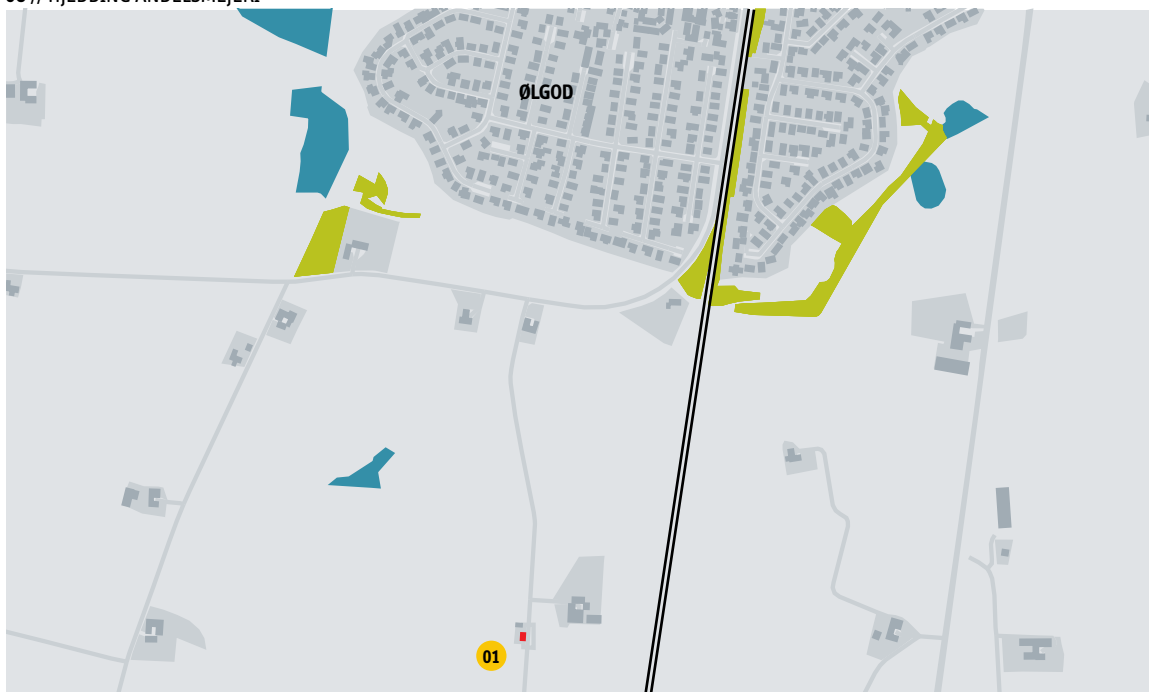
SE MERE PÅ WWW.25FANTASTISKE.DK

 Lidt syd for Ølgod i Sydvestjylland ligger verdens første andelsmejeri, Hjedding Andelsmejeri. Mejeriet fremstår i dag, som da det blev taget i brug i 1882. Stedet, som blev omdannet til museum i 1948, viser i al sin enkelthed hvordan den lille, originale Maglekilde-centrifuge og smørkernen, begge drevet af en dampmaskine, revolutionerede dansk mejeridrift og landbrug.

FOLD HER

08 // HJEDDING ANDELSMEJERI

HJEDDING
ANDELSMEJERI
MEJERIMUSEUM
HJEDDINGVEJ 2
6870 ØLGOD

T 7524 5011

FOLD HER

01 MEJERIMUSEET

På Hjeddingvej 2 ligger det oprindelige andelsmejeri i en rød murstensbygning på ca. 90m². Mejeriet er indrettet i tre rum: et til mejeristen, et køle- og ælterum og endelig mejerirummet med plads til indvejning, skumning, smørkærning og ostefremstilling. I mejerirummet står en dampmaskine, et varmtvandskar og en vandpumpe.

Andelsmejeriet blev udvidet flere gange i løbet af 1880'erne og -90'erne. Den eksisterende bygning blev suppleret med en tværløj, og desuden opførtes bl.a. ishus, ostelager og lokaler til dampmaskinen og dampkedlen. Udvidelsen gav mere plads til mejeristen og hans familie, som havde bolig på stedet, men også til dampmaskinen, der kom ud af selve produktionsrummet. Alle til- og nybygninger blev placeret sydvest for mejeriet, men er i dag revet ned. Hjedding Andelsmejeri flyttede ind til Ølgod i 1905. Siden 1948 har mejeriet været et museum.

MEJERIET OG ANDELSBEVÆGELSEN

Det teknologiske gennembrud i mejeriproduktionen kom i 1878 med lanceringen af den såkaldte Maglekilde-centrifuge. Den kunne skille fløden fra vollen kontinuerligt, gav mere smør pr. kg mælk og reducerede skummetiden.

Hjedding Andelsmejeri blev grundlagt i 1882 som Danmarks første andelsmejeri. Det var et interessentskab, som var oprettet, ejet og ledet af en gruppe lokale gårdmænd. Som andels-havere forpligtede gårdejerne sig til at levere al deres mælk til mejeriet i en årrække, og de bar i fællesskab det økonomiske ansvar. Overskuddet blev fordelt efter mængden af leveret mælk, men på generalforsamlingen havde hver andels-haver én stemme. Mejeriets vedtægter dannede grundlag for omkring 1400 andelsmejerier, der siden blev etableret. Hjedding Andelsmejeri er således repræsentativt både for de mange andelsmejerier og for den epoke, hvor andelsbevægelsen for alvor slog rod i Danmark.

TJEK OGSÅ:

Varde Museum
Lundvej 4
6800 Varde
www.vardemuseum.dk